

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՆԵՐԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՆԵՒՎԵՑԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՌՆԵՐԱՅ ԸՆԴԱՐՈՒ 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1865

ԹԻՒ 766

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԶՄԻՌՆԵՐԱՅ 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Գերմանիոյ երկրորդական տէրութիւնները կը շարունակեն միշտ իրենց գիմարութիւնը ընդդէմ Մատրիոյ և մանաւանդ Ռուսիոյ աշխարհակալական ընթացից՝ զոր յառաջ կը տանին Հելզկի-Հոլը-թայնի դքսութեանց մէջ առանց ամեն ինչ ուշադրութիւն մատուցանելու յիշեալ գիմարութեանը, որ բարոյապէս միայն ի գործ կը դրուի :

Կերէի թէ Ռուսիան Գաղղիոյ կառավարութեանը հետ համաձայն է իւր քաղաքական գիտաւորութիւնը՝ յիշեալ դքսութեանց նկատմամբ յառաջ տանելու համար . հետեւեալ դուր ջանք և անողոտ վաստակ պիտի ըլլայ Գերմանիոյ երկրորդական տէրութեանց խորհրդակցութիւնը, զոր Խրանքֆորդի մէջ ըրին՝ Ռուսիոյ կառավարութեան քաղաքական ընթացքը դատապարտելու համար :

Խիտէնցայէն կը ծանուցանեն թէ երեսփոխանական ընտրութիւնները գրեթէ կատարուեցան և խորհրդանոցին անդամոց խիստ մեծազոյն մասը ազատասիրական կուսակցութեանը կը վերաբերի : Ի մէջ 443 պատգամաւորաց որոցմէ բաղկացեալ է խորհրդ խորհրդանոցը, և կը ընտրուի կուսակցութիւնը ինը անգամ միայն ունի :

Հրապարակական դատարարակութեան վերատեսուչը երկար տեղեկագիր մի հրատարակեց Խիտէնցայի մէջ ի մասին Խառնիոյ զանազան կղերիկոսական դպրատանց եկամտից : Թէպէտ և այնպէս խառնիոյ դուրսը շատ մեծ է, սակայն և այնպէս խառնիոյ ազատութեան և միաւորութեան յառաջ, 22 միլիոն ժողովրդեան մէջ 18 միլիոն անձինք ոչ գրեւորակն և ոչ կարգաւ : Իսկ յորմէ հետէ որ Խառնիոյ իւր ազատութեանը ձեռք բերու, կարգաւ և գրեւոր չգիտցողներուն թիւը 13 միլիոնի իջաւ և օրըստօրէ շատ զգալի կերպիւ նուազելու վերայ է : Պաշտօնական տեղեկագիրութիւններէն կը տեսնուի թէ քանի մը

նահանգաց կղերական դպրատանց մէջ 250 աշակերտաց դատարարակութեանը համար 333 թոշակաւոր գործակալներ կը պահուին, այսինքն տեսուչներ, դատաւորներ, խոստովանահարք, քարոզիչք և այլն : Խառնիոյ կառավարութիւնը մեծ դժուարութիւններ կը կրէ այս հնացեալ անկարգութիւնները ուղղելու և օրինաւոր կարգադրութեան ներքեւ գնելու այս եկեղեցական հաստատութիւնները, որոց մէկ քանին՝ աշխարհականաց յատկացեալ ուսումնարան և կը թաւան պիտի ըլլան՝ ըստ որոշման բարեփոխութիւն :

Լիթուանիայի և Ռուսիոյ Պրանշ կողմէ երկրին ընդհանուր կառավարիչ վսեմափայլ Քոֆման դորապետը, որ իւր վարչութեանը յառաջնաձեռն նահանգները պարտելու դադարեալ է, անցիակները Կրօնիոյ նահանգին այցելութեան գնաց . ուր Ռուսիոյ ազնուականները յատուկ պատգամաւորութեամբ մի անոր դաւաճող շնորհաւորեցին քաղաքավորական ուղեւորութիւնը :

Երբեք Վսեմութիւնը հետեւեալ պատասխանը տուաւ, որ ուղարկութեան արժանի է .

« Եւսմ ուղեւոր այսուհետեւ ի յուշածել զանցեալ սակայն փէտք է գիտնալ որ ամենք ալ յանցաւոր դատուեցաք առ օգոստոսական կայսր և առ Ռուսաց ազգն : Ռուս անունը արհամարհուեցաւ և թշնամանցաւ այս երկրին մէջ, որ Ռուսաց երկիր է շատ երկար ժամանակէ ի վեր :

« Գիտե՛ք, այսինքն, թէ երբոր անգամ մը վստահութիւնը կը կորսուի, գիտնալ չէ վերստին ձեռք բերել զայն : Իւրեք ձեռք յառաջնաձեռն Զնշէլ փութագիրը ուղեւոր մի յուղարկել առ վեհափառ կայսրը : Հատ աղէկ ըրիք . ու ես ալ համաձայն եմ ձեր կարծեացը թէ պէտք է որ այս ուղեւորութիւնը բայց այնքանով մնալու չէ : Վստիկ այսօրուան օրս ի վերին երեսս հնազանդութիւնը և հաւատարմութեան յայտարարութիւնները բաւական չեն, այլ կը պարտաւորեք գործընդ ապացուցանելու թէ կցաւիք ձեր մարտը ընթացքին վերայ . որուն հա-

մար՝ ձերիններէն շատերը իրենց արժանաւոր պատիւը կը քաշեն : Կը պարտաւորեք Ռուս ըլլալ ուսքերնէդ . մինչև ցղլու և պարծենալ այս անունը վերայ : Այսպէս է կամքը օգոստոսական կայսր, Ռուսաց ազգին և իշխանացը որք կը կառավարեն զձեզ . և այս պահանջմունքը հիմնալ է պատմական աւանդութեանը վերայ . ուստի չեմ ուղեր որ տարակուսութիւն ցոյց տրուի այս բանին համար : Պէտք է որ գիտնալ թէ Ռուսաց ազգայնութենէ ի զան ուրիշ ազգայնութիւն մի երազել չըլլաք այս երկրին մէջ » :

Կը լսեմք թէ օգոստոսական Վեհաքանդը կայսրը արտօնութիւն տուած է Ռուսիոյ մէջ գտնուող հռոմէական կղերին, որպէսզի ի գիտել առ թից կարող ըլլայ հեռագրական գծիւ, ձրեալ հաղորդակցիլ օտար տէրութեանց մէջ բնակող իւր հաւատակցացը հետ ի մասին կրօնական խնդրոց :

Մէքսիքոյէն հասած լուրերը յաջող են : Մաքսիմիլիանոս կայսրը կառավարութիւնը օր ըստ օրէ ամուր հիմանց վերայ կը հաստատուի և ժողովրդեան խիստ մեծազոյն մասը զոհ է իրաց նոր վիճակէն . որ անմաս կը պահէ հասարակաց անհաճութիւնը և անգործութիւնը :

Թէպէտ և Վսեմիկայի Միացեալ Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնեան ատենախօսութիւն մի ընեն լով՝ Մէքսիքոյի այժմեան կառավարութեան գէմ թշնամական խօսքերը բնաւ, այսու ամենայնիւ այս խօսքերը ազդեցութիւն մի չկրցան ընել Լեւոնիայի կառավարութեանը վերայ և մանաւանդ Վաթիկէնի կայսր վերայ, որ հիմնադիրն է այս նոր կայսրութեանը : Լոնտոնի Սորնիքի-Բոսթ օրագիրը հետեւեալ խորհրդածութիւն կրնէ այս գործոյ վրայօք .

« Մէքսիքոյի խնդիրը այնպիսի խնդիրներէն մէկն է, որուն ներքի չէ մօտենալ առանց ծանրապէս մտածելու անոր վերայ : Վստաշինկութիւն կառավարութիւնը ժամանակ չունի այժմ նոր պատերազմի մը ձեռք դարձնել և իւր գիտաւորութիւնները թէ և

ծելով թէ այն անձանք իրենց մէջ կամ իր զաւակները վը անթմութենէ պիտի մեռնէր . կամ վայրենի գաղանքներուն կերակուր պիտի ըլլար : Վերջապէս սիրտ ընելով իր մէջ կողմին ներքեւ գնաց ուր շատ պտղաւորութեանց . և իր փոքրիկ զաւակներուն տուաւ որոնք տիրութեանը կերան : Եւսքը համարձակեցաւ կողմին տեղի ներքեւը երթալու, ապաւանաւորան մը գտնելու յոյսով ու տեսաւ թէ անապատ կողմին մը մէջ կը գտնուի : Համբան մեծ ծառի մը հանդիպելով որունց օր այն գիշերը անոր խոռոչին մէջ պառկի իր զաւակներունը . և ալ այն նուհետեւ նոյն ծառը իրենց տպաւորութեանը մը և գաւ : Երկրորդ օրը առաւօտուն արթնցաւ ու կողմին ուրիշ կողմին ալ պարտիլ ուղեց . որչափ որ իր փոքր տղաւորը քաշելու զօրութիւնը կը բաւէր : Համբան թուշոց բոցներու հանդիպելով ի հարկէ մէջի պտուղները առաւ . ոչ մարդու հետքի հանդիպեցաւ և ոչ փնտաւոր գաղանքի մը . ուստի Աստուծոյ կամայը հնազանդելով և գիտեց անոր գիտութեանը յառաջնաձեռն օգուց այն անբնական կողմին մէջ մնալ ու ձեռքին երանքին չափ իր զաւակները դատարարել : Բոլորհետեւ տախտակին վրայ կապուած տուն Աւետարան մը ու աղօթագիրք մը պահէր էր ծոցը . այս երկու գրքերով սկսաւ կարգաւ սորվելու և ամենաբարձր Արարիչ Աստուծոյ ճանչցնել անոց : Օր մը պղտիկ գաւաղը հարցուց, մայր իմ, ո՞ր է մեր հայրը : - Սիրելի գաւաղս պատասխանեց անոր թշուառ կիներ լալով, հայրերիդ երկինք գնաց . բայց դուք ուրիշ հայր մը ունիք ամենաբարձր Աստուծոյ՝ որ հասեցրկայ է թէ պէտ զինքը չէր տեսնէր : Անիկ է որ կը լինէր այս պտուղները ու հաւելիները, ու ինչպէս պիտի տանի մեր

վրայ, որչափ տունն ի բոլոր սրտէ սիրենք ու սրտենք գիրքը : Երբ այս պղտիկ տղաքը ընթերցանութիւնը սորվեցան, մեծ յոժարութեամբ կը կարդային Աւետարանը և իրենց խօսակցութիւնը միշտ անոր մէջի բովանդակութեանը Աստուծոյին խօսքերուն վրայ էր . շատ բարեփոխ էին իրենք և ըստ ամենայնի հնազանդ մօրը :

Երկու տարիէն ետքը իրենց մայրը հիւանդացաւ, որ մահուան մօտենալը տեսնելով, մեծ անհանգստութեան մէջ էր իր զաւակներուն համար . բայց մտածելով թէ աւանդաբար Աստուծոյ պիտի խնամէ զանոք, ընկողմանեցաւ ծառին խոռոչին մէջ, ու բովը կանչելով իր սիրուն զաւակները ըսաւ անոց : - Սիրելի տղաքս, քիչ ետքը պիտի մեռնիք և ալ սպաւնետեմ մայր չափով ունենալ, բայց յիշեցէք թէ բոլորովին միայնակ չէք, ունիք երկինքին մէջ ամենաբարձր Հայր Աստուծոյ՝ որ միշտ ձեզի հետ ըլլալու է և բոլոր ձեր բարձրները տեսնելու է : Մի գաղաբիք երբեք ցորկի գիշեր անոր աղօթելու . դուն՝ սիրելիդ իմ Յօհաննէս, հոգ ունեցիր քրոջդ վրայ, մի բարկանար անոր և մի վշտացնիր անոր փափուկ սիրտը . հապա ամեն օր գնա պտուղ ու հաւելիք գտնելու : - Մարիամին ալ ուղեց քանի մը խօսք խօսել, բայց չկրցաւ . . . :

Խեղճ տղաքը չէին գիտեր թէ ինչ է մահը, և ոչ իմացան իսկ թէ իրենց մայրը ինչ ըսել կուզէր : Թշուառ կիներ երբոր մեռաւ, կարծեցին թէ կը քնանայ . անոր համար չէին համարձակուիլ ձայն մը հանելու որ չարթննայ : Յօհաննէս գնաց պտուղ ժողովելու, և իր քրոջը հետ ընթերցելով ընկելով, մտան երկուքն ալ ծառին խոռոչին մէջ ու քնացան : Առաւօտուն արթննալով շատ զարմացան, տեսնելով թէ մայրերին դեռ կը քնանայ .

ՅՈՒՆԱՆԻՍՏԻՆՈՒՆ

Յօհաննէսին ու Մարիամին պատմութիւնը :

Ազնուական դադլիայի մը Հնդկաստանի մէջ վաճառականութեամբ բաւական հարստութիւն գիշերէն ետքը պատրաստուեցաւ իր հայրենիքը Գաղղիա դառնալու : Ու էր երկու օրէի . տղայ մը Յօհաննէս անուն չորս տարեկան և աղջիկ մը Մարիամ անուն երեք տարեկան : Իրենց ծովափնայ ճանապարհորդութիւնը առջի օրերը յաջող էր . բայց ատուտան մը դէմ յանկարծ ստակիլ միջին մը ելաւ որ զամենք յետին յուսահատութեան մէջ ձգեց . վստիկ հայրը բռնութեամբ կը տանէր նաւը դէպ ի կողմին . ուր ահագին ծայրերու զարնուելով անչուշտ պիտի խորտակուէր . և այս մօտակայ վտանգը նաւապետը բոլոր ճանապարհորդներուն խնայուց : Թշուառ վաճառականը այս աղետալի լուրը լսելով, առանց ժամանակ անցնելու մեծ տախտակ մը առաւ ու անոր վրայ կապեց իր կինը և իր երկու զաւակները և երբ կը պարտաւորուէր գինին ալ ուրիշ տախտակի մը վրայ կապելու, նաւը խորտակուելով ծովուն երեւէն անեւ ընկել և զաւ : Իսկ տախտակը՝ որուն վրայ կապուած էին խեղճ վաճառականին կինը և անոր զաւակները, իբր նաւակ ջուրերուն երեսը ծովալով կողմին մը եղբորը բերաւ զանոք : Անոնք կինը չուաններ քակեց և իր գաւակներուն հետ ցամաքը ելլելով, անմիջապէս ծնական վրայ եկաւ ու շնորհալի եղաւ Հոսիանաւորին ողորմութեանը՝ որ աղատեց գիշերը ծովուն կատաղի ալիքներէն : Բայց թշուառ կինը խոր տրտմութեան մէջ էր . իր սիրելի ամուսինը կորսնցնելուն համար . միանգամայն մտա-

Թշնամական ըլլայ Մեքսիքայի կայսերական կառավարութեան նկատմամբ, սակայն տարակրթ չիլայ թէ անոնց գործադրութեան ժամանակը տակաւին չէ որոշուած: Ամերիկայի Միացեալ Մարտիկացի զօրքերէն մեծ կախում պիտի ունենայ և կը յուսամք թէ Մեքսիքայի կայսերութիւնը կործանելու փորձ փորձելէ յետոյ, ամերիկացի ժողովուրդը պիտի սկսի տարբեր բացատրութիւններ տալ Մոնրօէ նախագահին քաղաքական վարդապետութեանը: որ է թոյլ չտալ եւ բռնապետի ազդեցիկ որ միջամտի ըլլան Ամերիկայի գործողը:

Հելլատայի նոր սրահներէն խորհուրդը յայտարարութիւն մի հրատարակեց, որուն մէջ կառավարութեան ապագայ ընթացքը կը ծանուցանէ և յատկապէս կը խոսէ թէ հոգ պիտի տան տէրութեան ծախքը նուազեցնել և իւր եկամուտը հաւասարել: Արեւմտեանական ժողովոյն անդամաց մեծագոյն մասն ալ ի մասնաւոր ժողով գումարութեան խորհրդակցեցաւ իւր բռնելու ընթացքին վերայ: և ի մէջ այլոց որոշեց պահանջել ի կառավարութեան որպէսզի տէրութեան ծախքը հաւասարել տայ իւր մտնելու հետ, աւելորդ գործակալաց և պաշտօնատարաց ծամբայ տալով ու մնացեալներուն ամսականները նուազեցնելով:

ԱՐԱՐԱՏԻՆ

Որովհետեւ կոստանդնուպոլսոյ երեսփոխանական ընդհանուր ժողովոյն մէջ խօսք եղեր է ազգային Սահմանադրութիւնը նորոգելու, պարզելու ու դործագրելու վեճակի մը մէջ դնելու, արժան կը համարուի իզմիրի Յունացի ազգային կառավարութեան կանոնադրութիւնը, որ խորհրդացի խորհուրդը շարադրած է, մեր ընթերցողաց առջեւ դնել:

ԿԱՆՈՆԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

1. Օսմանեան հպատակ Յունաց ազգային հոգաբարձուց ժողովը պիտի բաղկանայ 10 անդամներէ, որոնք պիտի ընտրուին իզմիրի մէջ բնակեալ օսմանեան հպատակ ղեկավարներէն և բարեհամբաւներէն ազգին: Ասոնց կէսը՝ այսինքն 5 հոգին ամեն տարի պիտի նորոգուի և պիտի փոխուի:

2. Ազգային հոգաբարձուց ժողովը ամեն տարւոյն վերջը իւր տարեկան ծառայութեան գործոց հաշիւը պիտի տայ ընդհանուր ժողովոյ մի որ պիտի գումարուի նախագահութեամբ իզմիրի Մետրապօլիտի, և ինքն ընտրուի օսման պաշտօնատարի մը որ իզմիրի ընդհանուր կառավարչին կողմէն պիտի որոշուի:

սկսան անոր թիւերը շարժել որ արժեանք ու տեսնելով թէ անկախ չարտաստանել, կարծեցին թէ որոշողած է իրենց: ուստի սկսան լայն թողութիւն խնդրելու խոստանալով յայտնաբերել միջոցներով պիտի լլնան իրենց, բայց ի դուր կ'աշխատէին: Վասնի մը որ քովը կիցան մինչև սկսաւ զիսկը հատիլ, ալ այնուհետեւ չկրցան հոն կենալու, ու գնացին ուրիշ յարմար ծառ մը գտան ու զիշերները անոր մէջ կը պատկէին: Ամենին չէին դադարիր առ Աստուած աղօթելու, և իրենց սուրբ գրքը յաճախ կարդալով գրեթէ ի բերան սորվեցան: Կարգալին ետքը կամ պարտեալու կերպով կամ խոտորուն վրայ նստելով լրարու հետ կը խօսակցէին: Օր մը Յօհաննէս իր քրոջը ըսաւ. միտքս կուզայ թէ երբոր ես շատ ազդեցիկ էի, անտեղ տեղ մը կը գտնուէիք՝ որ մեծ տուններ կար և մարդոց բազմութիւն: հայրենիս շատ ծառաներ ունէի մենք ալ գեղեցիկ հագուստներ: Յանկարծ հայրենիս ջուրերուն երեսը լողացող տունի մը մէջ դրաւ, ու ետքը տախտակի մը վրայ կապեց մեզի: և ինքը ջուրերուն մէջ անկրկնելով եղաւ և ալ ետ չգար: ձաւ, ու մեր սիրելի մայրը ըսաւ. թէ անկախ երկրներէ: Այդ բանը շատ զարմանալի է, պատմականաց Մարիամ, բայց ինչ որ եղաւ Աստուծոյ կամքն էր. վասնզի աղէկ գիտես և գրայր՝ թէ Ամենակարող է:

Յօհաննէս և Մարիամ տասներկու տարի մնացին այն կղզիին մէջ, որ մը երբ ծովազէրքը նստած կը գտնուէր նային, յանկարծ խոսք մը սեւ մարդիկ տեսնուեցին: Նաեւ մը նստած գէպի նոյն կղզին խօսեցին: Չորհուրդեցաւ Մարիամ ու փոխելու ուղեց. բայց Յօհաննէս ըսաւ անոր, քոյր իմ, թող կենանք հոս, աղէկ գիտես թէ մեր հայրը ամենաբարին Աստուած հոս ներկայ է:

3. Յիշեալ ընդհանուր ժողովը պիտի կազմուի 40 հոգիէ, որոնք պիտի ըլլան Բարձրագոյն Դրան հպատակ և իզմիրի մէջ անշարժ ստացուածոց տէր մարդիկ: Ասոնք որ 30 տարին լրացուցած չեն, պիտի չկրնան անդամ ընտրուիլ ազգային ընդհանուր ժողովոյն:

4. Այս 40 երեսփոխանաց կէսը պիտի ընտրուին և պիտի կարգուին օսմանեան հպատակ ղեկավարներէն: իսկ միւս կէսը՝ խոսափաց ղեկավարներէն, այսինքն վարպետաց ղեկավարներէն: որոնք նմանապէս օսմանեան հպատակ պիտի ըլլան: Եւ թէ ի մասին ընտրութեան տարածայնութիւն մի պատահի մէջերին, յայնժամ քուէարկութիւնը ի դործ պիտի դնեն:

5. Յիշեալ ազգային ընդհանուր ժողովոյն պարտաւորութիւնը պիտի ըլլայ, ինչպէս որ գրուած է վերի երկրորդ յօդուածոյն մէջ, նախ՝ ազգային հոգաբարձուց ժողովոյն հաշիւը ընդունիլ, երկրորդ՝ ծանուցանել անոր՝ թէ խորհրդածութիւն մի ունի ի մասին անտեսման վարչութեան ազգային դործողութեան, որք քառնի քուէարկութեամբ և քուէից քուէով առաւելով եամբ ընտրել ազգային հոգաբարձուց ժողովոյն անդամները: իսկ վասն գումարման անդամներէ բաղկացեալ ազգային ժողովոյն, շարք մի պայման կը տրուի որ նոյն միջոցին իւր պարտքը լրացնէ կատարելապէս:

6. Ազգային հոգաբարձուց ժողովոյն անդամ ընտրուելի անձինքը պէտք է որ օսմանեան հպատակ և ամուսնացեալ ըլլան, նմանապէս իզմիրի մէջ անշարժ ստացուածք ունենան ու հասարակաց յարգը ստացած ըլլան:

8. Ազգային հոգաբարձուց ժողովոյն հրաժարեալ անդամները կրնան իրենց կարծիքը յայտնել քուէ տալ ընտրական ընդհանուր ժողովոյն մէջ: Սակայն չեն կրնար իրենք նորէն ընտրուիլ, բայց միայն տարի մը անցնելէ ետեւ:

Ըստ տնօրէնութեան կոստանդնուպոլսոյ ազգային ընդհանուր ժողովոյն գումարելոյ ի 26 հոկտեմբերի, վսեմափայլ տեաքը Երաւման Կեօրդ-Պէյը, Եսլանեան Ստեփան-Պէյը և Սուլայմանեան Յակոբ Էֆէնտի, համարմա 40 անձանց ցուցակ մի ներկայացուցին, որոցմէ Քաղաքական ժողովոյն 20 անդամներէն 9 անդամաց ընտրութիւնը՝ քուէից բացարձակ առաւելութեամբ, անցեալ ամսոյ 30ին կատարուեցաւ: որոց անուանքը հետեւեալներն են:

Սեփարդ Տեաքը,

Սիւրիշ Էֆէնտի Ռեֆիկեան,

Ետեք Էֆէնտի Է. Տատեան,

Երբահամ Էֆէնտի Հարենց,

ու չպիտի թողու որ այս մարդիկ մեզի չարտաքին մը ընեն: Ասկըր ցամաք կը լըլով շատ զարմացան, երբ տարբեր գտնուի երկու տղաք տեսան հոն: Վալիբեյն և կան ու հետեւին կը խօսէին: Բայց պարզապէս տեղը վասնզի անոնց լեզուն չէին հասկընար: Յօհաննէս տարաւ վայրենիները այն ծառին տակ, ու իր մօրը ոսկրները կային, ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս մեռաւ, բայց և ոչ անոնք իր լեզուն կը հասկընային: Արջը վայրենիները նստալը անոնց ցուցնելով, նշանացի բոլին որ անոր մէջ մտնէ: Օհմ համարձակելով, կը խօսէ Մարիամ, այս մարդիկ վախ կը ձգեն իմ սիրտս: Բայց Յօհաննէս քուէակեցի գինը:

Արեւմտեան ու մոտանալով մէջ, որ զիւրեք մօտաւ կայ կղզի փոխադրեց ու վայրենի մարդիկ կը ընտելէին: որոնց թագաւորը սիրով ընդունեցաւ զիրենք, ու շատ անգամ Մարիամին երեսը նայելով, ձեռքը սրբին վրայ կը դնէր, խմայնել ուղեւով թէ շատ կը սիրէ զինքը: Մարիամ և Յօհաննէս քիչ ժամանակի մէջ վայրենիներուն լեզուն սորվեցան: և անոնց վրայցը մանրամասն տեղեկութիւններ ստացան: Յօհաննէս խնայալ թէ սեւերը իրենց զրայններուն հետ պատերազմելով, բռնած գերիները կուտէին, ու կը պաշտէին խաչը կապի մը, որ շատ մը վայրենի սպասաւորներ ունէր. տար վրայ շատ ցուցեցան որ այս չոր մարդոց մէջ կան բնակելու: Այս միջոց և վայրենիներուն թագաւորն ալ անմէջ շարք մը Մարիամին հետ կ'որդուէր ու զիւր հառաչելով կը խօսէր իր կըրորը: — Այն կը խոսէր մեռելի, յան թէ այս մարդուն լծակը ըլլաւ: Որովհետեւ շատ տեղի է անոր համար հետը կարգուիլ չես ուզեր, հարցոյց Յօհաննէս: — Ո՛հ, եղբայր իմ, հապտ անոր համար՝ որ ինքը չար

Սիւրիշ Էֆէնտի Կորատունեան, Սիւրիշ Էֆէնտի Սոմախեան, Յովակիմ Էֆէնտի Կեօրդեան, Սիւրիշ Էֆէնտի Քիւրքճիխանեան, Թոքոս Գիսալ-Պէյը, Սարգիս Էֆէնտի Աղաբեկեան:

Այլ և ազգային ընդհանուր ժողովոյ ղեկավարն ատենապետ ընտրուեցաւ վսեմափայլ Կըրդոր Աղաթօն Էֆէնտին:

Քաղաքական ժողովոյն ընտրութեան նոր կերպը մեծ վստահութիւն չի տար մեզ կ. Պօլսոյ ազգային ղեկավարութեան բարեկարգութեանը և յիշեալ ժողովոյն տեղութեանը համար: Սեր կարծիքը համաձայն է վսեմափայլ Կրի. Աղաթօն Էֆէնտիին կարծեացը՝ զոր յայտնեց ընդհանուր ժողովոյն Հոկտեմբերի 26 նիստին մէջ. այսինքն ազգային գործոց տնօրէնութիւնը առժամանակեայ Հանձնաժողովոյ մը յանձնելով, անմիջապէս ձեռք դարձնելու է Սահմանադրութեան վերադարձութեանը և փոփոխութեանը: ինչու որ երեք տարիէ ի վեր փորձի տեսնուեցաւ թէ այժման Սահմանադրութիւնը անգործաբեր է մեր ազգին համար. ուստի պարզ կանոնադրութիւն մի և պարզ վարչութիւն մի հաստատելու է առանց բազմաթիւ գրադրաց և դործակալաց և առանց ծանր ծախուց. որոց անկարող է տանել մեր խեղճ ազգը: Ինչպէս տեսնուեցաւ և կը տեսնուի ամեն օր:

ՀԱՆՐԱՊԵՏ ԵՐԵՎԱՆԻՑ

ՏԵՍԻՒՆ ՄԱՏԹԵՆՍԻ ԱՌԱՋԵՆՈՅ

ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՏ ԴԱՆԱՆԱՅԻՆ

ԼՍԵՆԵՅՆ ՀԵՅՈՅ

Այսօրն Հայաստան մինչ քուստայն սրբէր վասի, Պօլսոյ մը զերթ Մոսկա զՎրանայ պէրձ տախտակ, Եւ որքիւ իւր ողջն լազմատեայ մը թանխատ Մինչ հապտ տեսնել զայս, ցնծային և ի միտ:

Ահա շինեց յիշակարճ հնչեաց զոյժ քառնաւոր: Սեւ շինեց հայրենեայ թըրթայ ի մեր յուշ: Վէ՛շէ՛ զբուն արդարոց Հայրապետ Մարիկոս, Ո՛հ, թեւեւ հոյն վե՛հ յԱթոռոյն յիշակարճ:

Հոնցան Թորդոնց ծորածոց արտասուք. Եւ զիւրդ ոչ ածցէ Արարատ զմտիկն սուր: Ի հրաժեշտ խանգակով Փետրին վեհախառ, Որ յերկնից կը շնորհալ Արամոյ մը իշխար:

Պերճ հովին քաջարթուն տա ի սեր իւր հաւին, Սնանջատ յաթոռոյն միշտ տընէր առանձին. Գլմընորին շնորհով ջինջ յայտ գեղարհր Սկիածան ի տեսողն ներշնչէր և սուր սէր:

է. չե՞ս տեսներ որ չճանչնար մեր հայրը ամենաբարին Աստուած, և փոխանակ անոր աղօթելու և անոր միայն երկրպագութիւն ընելու, ծուր կը դնէ այս գարշելի կապիկին տղին: Սեր սուրբ գրքը կը խօսէ, թէ պէտք է ներել թշնամեաց և անոնց բարիք ընել: իսկ այս չար մարդը բռնած գերիները կը խորթէր ու կուտէ: Միտքս բան մը եկաւ, ըսաւ Յօհաննէս, թէ որ մէջ տեղին վերջընէր այս գարշելի կապիկը, անտեսնելու պիտի հաճուի թէ անկախ Աստուած չէ. այս խորհրդով թեւ նաւորիցին զան ու կապիկը ստուկեցաւ: Իսկ անոր սպասաւոր որոշուած վայրենիները, իրենց թագաւորին ըսին թէ, այս մեծ դժբաղդութեան պատճառը՝ Մարիամ է իր կըրպայն էին. և անպատճառ այն երկու ձերթով տղաքը պէտք էին մեռնել: Միտքս խորհրդով զո՛հ, նեղ ուղեցին զանոնք նոր կապիկին, որ առաջնայն յաջորդէր էր: Յօհաննէս անոնց այս չար խորհուրդը ի մանալով ըսաւ, — Թէ՛ ձեր կապիկը Աստուած ըլլար, պիտի չկրնայի տպանել զինքը. ուրիշն էս անկեց աւելի զրաւոր եմ՝ եղբր, պէտք էնք մեծ Աստուածը պաշտել, որ երկրներն և երկրին տեղը ողն է, ու չէ թէ տասնիկ աղանդի տեսաւ մը: Այս խօսքը տակի կատու զեցուց վայրենիները, որոնք անմիջապէս երկուքն ալ բռնելով ծառի մը կապիկին, ու կը պատրաստուէին զանոնք կենդանուցնելու: Յանկարծ լուր հասաւ թէ բազմաթիւ թշնամիք իրենց կղզին յարձակել են. ուստի թող տալով կապեալները, փութապէս զանոնք վաճառելու: Բայց չարաչար յաղթուցան: Իսկ յաղթականները՝ որոնք նայեցաւ վայրենի էին, քակեցին երկու ձերթ մեծ գերիներուն կապերը, ու զանոնք իրենց կղզին տալին ուր թագաւորին ծառաներն եղան: Այս վայրենի

Բայց բարեւոյ էր 'ի նա ձեր խորհրդի շնորհագրել,
Յոր արեւելա Հովին մեծ' եւ յօտարս էր ահազ:
Ջահ չողող նորին ճառք, ոյց տաճարք են վկայ,
Տարբանայր 'ի սուրբ յարկս զերթ սանդուխթն Յարեւոյ:

Ջայն նորին երկնանուէր զերթ սրբինդ հովնական,
Հրաւիրէր զուխտին հօտ 'ի գաւթի ահառնեան:
Այսպէս վեհ մեր Հովին պահպանէր իւր բզջօտ
Քանատար վաճակայն 'ի ժոնեայ մահաշոտ:

Եւ զըրէն ոսկեհուն գիւնամարտ կարծեայ թիւր,
Պերճ արձան 'ի յերկրի հիմնարկէր յանուն իւր:
Զի տննաշ կան վերայ սրբատուն իւր Մատանայ
Պարճը ընտիր, ու Քարանթը և Մատանը զեղապան:

Եւ 'ի դաշտս հայրենեայ բարձրաբերձ զողջես ծառ,
Ի Մատան ծառակը զհովանին զովարար:
Յերթախտայ Հօրն վեհի վայելեայ և Զմիւռնէ,
Քանս ամբ մինչ յառաջ յարն 'ի ծոց զնա զգուէ:

Յեղախորձ փայլեայ, Կոնտան ժամս մանդաղ,
Եւ շիջայ զարթին մեծ հէր Մատան մեր առաջ:
Այ՛ տրեմն, Ս յարարտ, զվազմի գ'ա՛ դու սուգ,
Եւ յերկնայ չիկը առաջ անցնէր քեզ արտատուք:

Եւ որդեղ չէր չըթուր մեղեցնէր կոծ լալար
Ողբանուէր Մատանին Մանգուան 'ի կ'թառ:
Իսկ դու Հայր երջանիկ որ 'ի մէջ՝ գերթ խղիւս,
Համարձար հրեղին որ 'ի կամարն տառեղայ:

Գարձո՛ գաշտ 'ի խոնարհ 'ի յորդիս սրբանէն,
Որ կոծիմքս ընդ անդարձ անխոտում' ի մէջ:
Կարկուտս՝ զՍԶ օրհնեալ 'ի մայր մեր Հայրատան,
Յոյր քարանձ յարկէն նոր մեղ Հայր ձեզ արժան:

Սմբատ Կարապետ Մոնթանեան,
ԱՂ. Ա. դասարանի Ս. Մեսր. վարժարանի:

Կիւրիակ անուն պատուական լրագրոյն մէջ հեւ
անեալ կըկարգաճը:

“Արօնական ժողովն անցեալ շաբաթ գիր ուղղէր
է Լ. Ջիւրիսի սուրբ Սինոդին՝ յորում սրբազան Կա-
թողիկոսին վախճանը 'ի պաշտօնէ Կարճագոյն
Գոնէն իմանալն ծանուցանէին, և Սինոդին կող-
մանէ մինչև այսօր վախճանման վերաբերեալ յայ-
տադիր մը ընդունած չըլլալուն պատճառ՝ տեղւոյն
հետաւորութիւնը համարէին յետոյ, կը յիշեցնէ
Սինոդին թէ՛ Տաճկաստանի Հայք, ըստորումադին
մեծ մասը կըլլազմն, մեծ իրաւունք ունին Կաթոլ-
ղիկոսական ընտրութեան մասնակցելու, և թէ՛ Սի-
նոդը կը պարտաւորէր ըստ այնմ վարուիլ:

“Վերափառելի որ Լ. Ջիւրիսի Սինոդը ըմբռնե-
լով յիշեալ պաշտօնական գրութեան ոգին, իւր
իրաւանց սահմանէն դուրս չելնէ այս մեծ ընտրու-

մարդիկ միշտ չըջալայ կըլինեալուն վրայ պատերազմի
երթալով բռնած գերիները կուտին: Օր մը շատ գերի-
ներ բերին, որոնց մէջ ձերմակ մարդ մ'ալ կար. բայց
որովհետեւ շատ նիւթս էր, ուղեցին որ առաջ գիրքնեն
ու ետքը ուտեն: Ուստի խրճիթի մը մէջ բանտարկեցին
ու զանազան կերակրեալ հօգը Մարիամին յանձնեցին.
բայց որովհետեւ գրեթէ իւրեք թէ՛ քանի մը օրէն մարթե-
լու են իւրեքը, ուստի շատ գութ ունեցաւ վրան ու սիր-
տը խելաշաղկապ անոր երեսը կընայր, ու կըսէր Աստուած
իմ՝ ողորմ ասոր: Զերմակ գերին որ շատ զարմացի էր
իր դուռնով աղջկ մը տեսնելով, աւելի զարմացաւ ըս-
ելով թէ անկալ իւր լեզուով կըլսուի:—Ո՛վ սորվեցուց
քեզի՛ զաղղկերէն խօսել, հարցուց անոր:

—Ձեմ գիրքի խօսեցած լեզուս անունը, պատասխա-
նեց աղջիկը, միայն այս գիրքի՛ որ իմ մօրս խօսեցած
լեզուն է, և անկալ սորվեցուց ինձ: Երկու գիրք ալ
ունինք որ ամէն օր կըկարդանք:

—Աստուած իմ. գուշեց մարդը, ձեռքերը դէպ 'ի
երկնի վերջնեայ հնա՛ր է արդեօք: Բայց, աղջիկա,
կրնաս այն գիրքերը ցուցնել ինձ:—Իմ քոյի չէ. բայց
երթամ իմ եղբորս քոյին անտու՛ռ բերեմ որ տեսնու-
—Այս ըսելով դուրս ելաւ. քիչ մը ետքը Յօհաննէսին
հետ դառնալով գիրքերը բերաւ: Զերմակ գերին բացաւ
գիրքը, որուն ձախտը գրուած էր. «Այս գիրքը Յօ-
հաննէս Մարիկոսին կըվերաբերի»: Գրեթէ ինքզինքը
կորսնցուցած գոչեց:—Ո՛հ, սիրելի զաւակներս, վերջա-
պէս կըտեսնեմ զձեզ. եկէ՛ք ձեր հօգը գիրքը. կրնա՞ք
տեղեկութիւն մը տալ ինձի թէ ի՞նչ եղաւ ձեր մայրը:
—Յօհաննէս ու Մարիամ այս խօսքերս ըսելով անոր
չեղիւ ինկան ու լալտութեան արտասուքներ թափելով:

Թեան գործին մէջ, որ ընդհանուր Աղիւս խորին
ուշադրութիւնը պահած է այս անդամը:

Յիշեալ լրագիրը՝ իւր թուոյն մէջ որ 'ի 30 Հոկ-
տեմբերի, հետեւեալ խորհրդածութիւնը կընէ
աղային ընդհանուր ժողովոյն աշխատութեանց և
անոր ըրած որոշմանց վրայօք, և իրաւամբ կեղրա-
կացուցանէ, թէ առանց աղային տրոյց հաստատու-
թեան, այսինքն առանց գրամոյց, անկարելի է որ
աղային գործքերը բարեկարգուին:

Հաւաստի այս խորհրդածութիւնները:
Ընդհանուր ժողովն 3—4 ժամ կըվիճաբանէ և ա-
մեն մարդ կը յուսայ որ ընելիք որոշումը ներկայ ա-
ղային գարման մը պիտի ըլլայ: Ասլանեան Ստե-
փան—Պէյը ընտրելեաց ցուցակ մը կ'առաջարկէ,
Բարունակ—Պէյը Սահմանադրութեան գործքը
թերի կըզանէ, Աղաթօն Գրիգոր էֆենտին կուգէ
որ Սահմանադրութիւնը անփշապէս վերաբնութե-
անունի որպէսզի գործադիր իշխանութիւն մը հաս-
տատուի, Տատեան Առաքել էֆենտին ըստ Սահմա-
նադրութեան Քաղաքական ժողովը ըստ առաջնոյն
ընտրել կ'առաջարկէ, Թորոս Իսխակ—Պէյը միմիայն
գարման՝ աղային տրոյց հաստատութիւնը կըզանէ,
բայց ընդհանուր ժողովը համաժող ընտրելեաց
ցուցակաւ մը աղղը և Սահմանադրութիւնը մեծ
վտանգէ մը աղաւթ կըկարծէ:—Մեք այս կար-
ծիքէն չենք. որովհետեւ՝ ո՛չ միայն Քաղաքական ժո-
ղովին համար համաժող ընտրելեաց ցուցակը ինք-
նին անօգուտ է, քանի որ աղային երեսփոխաննե-
րը անոր հետեւելու պարտաւորեալ չեն, այլև դար-
ման չէ: Հիւանդին ախոր Հասկիցած գեղ տալը
կամ ինքըզինքնիս խաբել և կամ հիւանդն սպաննել
է: Ընդհանուր ժողովին որոշումն այն ատեն աղղե-
ցութիւն կուեննար երբ վարչութեան անստոյգ և
երերեալ վիճակին պատճառն իմանար: Յիրաւի
Սահմանադրութիւնը իբրեւ հրաշակեալ մը չենք
նկատեր, և Աղաթօն էֆենտինին հետ կըփափաղիմք
որ վերաբնութիւն, սակայն չենք կրնար ուրանալ որ
Սահմանադրութեան մէկ ամենահարկաւոր արամա-
դրութիւնը երեք տարիէ հետէ չ'ործադրուած մնա-
լուն համար է որ ժողովները կազմ ի կաղ կըքալեն,
ինչպէս որ նախորդ Քաղաքական ժողովն ալ իր հա-
նած տեղեկադրով կըվկայէ և աղային գործոց
խանդարման պատճառը գրամի ներդրութիւնն է կըսէ:
Այս տրամադրութիւնը աղային տրոյց խնդրոյն կը
վերաբերի, և ինչպէս որ Թորոս Իսխակ—Պէյըն ալ
ընդհանուր ժողովոյն մէջ գիտեց, մինչև որ աղային
սուրբը չ'հաստատուի, անկարելի է յուսալ որ կէս
որոշումները, ցուցակաւ գարմանները՝ մեր ցաւերն

Յօհաննէս ըսաւ անոր. սիրտս կըվկայէ թէ՛ դուն իմ
հայրս ես. բայց չեմ կրնար խմանալ թէ ի՞նչպէս եղաւ
այս. վառնդի իմ մայրս կըսէր թէ՛ դուն ծովը ինկար
խեղդուեցար:—Յիրաւի, երբ նաւերնիս խորտակեցաւ
ծովը ինկայ. պատասխանեց հայրը, բայց տախտակի
կտոր մը ձեռքս տնցնելով, բարեբաղդաբար կ'ըլլի մը
հասոյ. և զձեզ խի աղաւտած կըկարծէի:

Այն ատեն Յօհաննէս պատմեց իրենց գրեւոր եկած
գործադրութիւնները, և իրենց հայրը դառնալով լացաւ
իր սիրելի կնոջ թշուառ մահը ըսելով. Իսկ Մարիամ
անապարհ կուլար. բայց ուրիշ բանի համար:—Աստու-
ղէսը դաճնաղին, ի՞նչ օգուտ որ հայրենիս դստեր.
վառնդի քանի մը օրէն պիտի մարթնէ գիւնը:—Պէյըն է
քակեք իր շղթաները, ըսաւ Յօհաննէս և երեքնիս ալ
անտուր վախճիմք աղաւթնք: Ի՛հ, ինչ պիտի ընենք
հոն՝ իսկզ՛ զաւակներս, ըսաւ Յօհաննէս Մարիկոս,
կամ վայրենիները նորէն պիտի բռնեն մեզի, կամ հոն
անօթութիւն պիտի մեռնենք:—Իմ վրաս թողըցէր
այս գործը, ըսաւ Մարիամ, վառնդի ձեր վրոյ թեանը
համար յաջող խորհուրդ մը ծագեցաւ որոյն մէջ:

Գնաց Մարիամ ու խորհրդարար թաղապետին ներ-
կայանալով, ըսաւ անոր. Մեծախոն տէր, չնորձք մը
պիտի խնդրեմ ձեզից. յոյ՛ւրմ արդեօք թէ պիտի հա-
ծիք կատարելու:—Պէյըն մ'ըզնմ, ըսաւ թաղապետը,
ինչու որ շատ գո՛հ եմ քեզից:—Զերմակ գերին՝ որուն
հօգը ինձի յանձնեցիք, իմ ու Յօհաննէսին հայրն է.
մարեմք զանկալ լորթիկ ուտել էր. բայց հաւատա-
ցէք որ շատ նիւթս ու ձեր է. իսկ ես մատաղու գէր եմ.
ուստի կը յուսամ որ աւելի կընտրէք անոր տեղ զի ու-
տելու: Միայն ուր որ արածուութիւն կըլինի, որ

բժշկեն: Սահմանադրութեան այս և ասոր նման
քանի մը տրամադրութիւններն ի՛ գործ չ'ըրած կը-
վճոենք որ Սահմանադրութիւնն անգործադրելի է,
և կամ ժողովներուն հրաժարականին պատճառը ա-
նոնց անհամամութիւնն է: Բայց կարելի է ա-
ռաւելուի որ եթէ աղային սուրբը հաստատուի,
աղային Պատրիարքարանն անկախ գիւնը մը կըստա-
նայ և վարչութիւնը արաքին միջամտութիւնէն
ազատ կըգործէ, այն ատեն ըսելիք մը չ'ունինք:
Ուստի միշտ այս խոռվեալ վիճակը պահելու, հա-
մամտութեան պատրուակաւ ցուցակներով զուարճա-
նալու, կերպով մը ջուր մաղելու, և օրին մէկն
ալ, Սահմանադրութիւնը պարսպ բան է, ինքնին
կըկործանի կոր, ի՛նչ ընենք թող կործանի, ըսե-
լու համար ո՛չ աղային սուրբը հաստատենք և ո՛չ
Սահմանադրութեան էական տրամադրութիւններն
ի գործ գնենք:

Կալիաթայէն Հոկտեմբերի 8 ամսաթուոյն (ըստ
նոր տուարի) կըզրեն մեզ:

“Ի պատճառս Վրքա չաստուածոյն Հնդկաց տօնի,
քաղաքս սասանեալ, գործատուք փակեալ, տուրեւ
առութիւնք 'ի հնդկաստան աւուրց հետէ արդեւեալ
'ի վաճառականս, և քրիստոնեայ քաղաքացիք՝ աստ
և անդ 'ի դիտանս պարագաւ, և միայն լ'նկերու-
թիւնն շրջուլոյ քաղէ զօգուտն, հաղարար մար-
գիկ աստ և անդ փոխադրելով: Հաշիւ մոից միոյ
աւուր ասեն լինել 8000 ուսիք (այսինքն 900
անդղիական լիւս): Ասեն թէ 'ի վաղին գործա-
տուք բանան և գործք սկսանին”:

ՅՈՅՍ

ԱՄՍԱԳԻՐ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Այս պատուական հանդեսը Արմաշու Չարխափան
սուրբ Աստուածածնի արժանապատիւ Միաբանու-
րեան երկասիրութիւնն է. որ անցեալ տարիի 'ի վեր
կըշարուեալ ամենայն խոնամութեամբ եւ բարե-
կարգութեամբ. ուստի ազգասեր եւ ուսումնասեր
հասարակութեան քաջայերութեանը վերայ իրաւունք
ստացած է:

Յիշեալ ամսագիրը՝ ամեն ամսոյ սկիզբն 24երես
քառաձայ դրիւք կընրատարակուի: Տարեկան գինն
է, առանց ծախուց ճանապարհի եւ կանխիկ հատու-
ցանքի՝ 50 դանեկան: Ստորագրութիւնը Օգոստոսի
14են կըսկսին: Միայն մէկ ամսատեւորին գինը՝ հինգ
դուրուշ է: Իզմիրի մէջ Յոսիմ գործակալը Ծանվե-
րկեան պարոն Հայրապետ պատուելին է:

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Հայոց կարուղիկոսութեան այժմեան վիճակին վե-

պիսի հօրս հետ քանի մը օր ևս տեսնուելու երջանկու-
թիւնը ունենամ:—Քննարկիտ, ըսաւ թաղապետը, այն-
քան բարի աղջիկ ես, որ ամենեւին չ'պիտի զիջանիմ որ
դուն մեռնիս, դուք ալ ձեր հայրն ալ պիտի ապրիք:
Այս ալ կըսեմ քեզ, որ ամեն տարի ձերմակ մարդիկնե-
րով լեցուն նաւ կուգայ հոս, ու մենք չ'կերած գերի-
ներնիս անոնց կըծախենք. այս նաւը քիչ օրէն կըհաս-
նի, և ես զձեզ աղաւտ պիտի թողնու՛մ որ երթաք:

Մարիամ շնորհակալ եղաւ թաղապետին, բայց աւելի
իր սրտովը Աստուածային ողորմութիւնէն, որ հաճեցաւ
թաղապետին սիրտը կակղեցնել. վաղեմայս այս ուրա-
խատիւնը իր հօրը բերելու: Վառնի մը օրէն վայրենի
թաղապետին ըսած նաւը հասաւ. երեքնիս ալ մտան
անոր մէջ ու մեծ կզրի մը գացին ուր Սպանիացիք կը-
բնակին: Այս կողմոյն կառավարչը Մարիամին պատ-
մութիւնը ըսելով ինքնին ըսաւ:—Այս աղջիկը թէ՛
սխտ հարուստ չէ և արեւն սեցած, բայց այնչափ բա-
րի ու առաքինի է, որ կրնայ երջանիկ ընել իր այրը,
քան թէ հարուստ ու գեղեցիկ ըլլար:—Ուստի աղա-
չեց անոր հօրը որ աղջիկը իրեն կնութեան տայ. և
Յօհաննէս Մարիկոս հաճելով ասոր, Մարիամին հետ
ամուսնացաւ և իր մօտ աղգականներէն մէկն ալ Յօհան-
նէսին հետ ամուսնացուց: Դատ երջանիկ ապրեցան
այն մեծ ու բարեկրոր կզրիին մէջ, միշտ աւելնալով ի-
րենց բարեպաշտութիւնն ու առաքնութիւնը:

Թարգմանութիւն

Վ. Մաղաքիս Յարութիւնեան:

րայ . գոր շարադրած է յարգոյ պարոն Մարկոս Ա . դարեկեան 'ի Կ . Պոլիս եւ տպել տուած է Արամեան տպարանը յամին 1865 :

Իզմիրի մէջ կը վաճառուի Դանիէրիեան գրականա . տաքեան խանութը 'ի փին 400 փարայի հատը :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ . 10 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Կայսերական հրովարտուաւ , Օմբաստի Մար . կոսեան մեծարգոյ Գրիգոր Էֆէնտին՝ պատերազմի պաշտօնարանին օտար լեզուաց թղթակցութեան աւ . սուշ կարգեցաւ , թընկերեան վսեմաշուք Եւալէր փաշային տեղը :

— Մեծին Բերտանիոյ դեսպան վսեմափայլ լորտ Վէյընին ողջամբ դալուստը շնորհաւորելու համար մայրաքաղաքին Յունաց սրբազան Պատրիարքը սուրբ Սինոդին գլխաւոր անդամներէն երկու արքեպիսկո . պոս յուղարկած էր : Ուստի 'Նորին Վսեմութիւնն եւս դեսպանատան թարգմաններէն միտը Սանտրու . նը և իւր յատուկ քարտուղար միտը Սէֆիլտը անցեալ շաբթու Յունաց պատրիարքարանը յուղար . կեց , որպէսզի իւր շնորհակալութիւնը յայտնեն ամենպատիւ Պատրիարքին վսեմ քաղաքավարական ուշադրութեանը զոր ունեցաւ իրեն համար :

— Ամոյս Երն մեր սրբազան Պատրիարքին կողմա . նէ ալ՝ կրօնական ժողովոյն ատենապետ դերապատիւ Երեստակէս արքեպիսկոպոսը , Միջպիւղի քարոզիչ գերա . Վապուտիկեան Յօհաննէս արքեպիսկոպոսը և Պէյոլուի քարոզիչ գերա . Խորեն վարդապետը , յիշեալ զի սպանին դալուստը շնորհաւորելու դացին :

— Գերապատիւ տէր Անդրէաս արքեպիսկոպոսը՝ որ հանդուցեալ տէր Մատթէոս կաթողիկոսին ձեռնա . սուն աշակերտն է , անցեալ շաբթու հասա 'ի մայ . րաքաղաքս սուրբ Եւփիմիոնէն դալու :

— Վեհափայլ Վալիտէ Սուլթանը՝ 'ի նշան իւր մայրական մարդասիրութեանը , հաճեցաւ ականա . կուռ մեծադին տափմը շնորհելու մեծապատիւ Պալեան Յակոբ Էֆէնտինին , որ կայսեր ճարտարապետն է :

— Օգոստափառ Սուլթանը հաճեցաւ Մեծիաիկէ կարգին երրորդ աստիճանի շքանշանը շնորհելու քիւր Բոնսթանտինո Աֆնոնիտին , որ մայրաքաղա . քիս Զիւլէն . դեսպանատան առաջին թարգմանն է :

— Ֆէվալիտի . Օսմանիկէ շոյենաւուց վաղեմի աւ . սուշ Սալիհ . Պէյը՝ քարձրագոյն հրամամաւ , դարձ . եալ յիշեալ շոյենաւուց տեսուչ կարգեցա :

— Մեքսիքոյի կայսեր դեսպան վսեմափայլ Մար . քէլ զորապետը ամոյս 4ին միկնեցաւ Աղէքսան . դրիա և Երուսաղէմ՝ երթալու , իւր տէրութեան ընդհանուր հիւպատոսները յիշեալ քաղաքաց մէջ հաստատելու համար :

— Մայրաքաղաքէս մինչև Անդրեանուպոլիս երկա . թուղի մը շինելու առաջարկութիւնը՝ ըստ երևմանց մօտեւս պիտի սկսի 'ի գործ դրուիլ : Արհաստատեն թէ այս կարևոր գործոյն յանձնառու պիտի ըլլայ փարիզի Բրէտի Մոպիլիէ մեծ ընկերութիւնը :

— Արժանապատիւ Աղաբեան հոռմէական Հայ վար . դապետը՝ որ դերապատիւ Հասունեան նախագահ արքեպիսկոպոսին խորհրդոյ քարտուղարն է , պատիւ սունեցաւ Մեծիաիկէ կարգին երրորդ աստիճանի շքանշանը ընդունելու :

— Բարդաքական ժողովոյն մնացեալ 11 համալիր անդամոյ ընտրութիւնն ալ ամոյս 4ին կատարուե . ցաւ և քուէից առաւելութիւն ստացողներն են ,

Մեծարգոյ Տեառք ,

Աւետիս Պատրիզպանեան

Սիմոն Մաղուտեան

Տաթևոր Գ . Մոզեան

Յօհաննէս Թաղարեան

Գրիգոր Թորոսեան

Յօհաննէս Տալուքեան

Յօհաննէս Եսլանեան

Ս . Սիլվիոյ Ֆրէնկեան

Ասապա Իկիտպաշեան

Յակոբ Չարաղեան

Յակոբ Տամաեան :

— Այլև երեսփոխանական ընդհանուր ժողովոյն փոխ . ատենապետ ընտրուեցաւ Բարուեան Պէյ Ֆէրուհ : Ատենադպիր ընտրուեցաւ Գրիգոր Էֆէն . տի Մարկոսեան և փոխ . ատենադպիր Երեզիլ Է . վէնտի 'Նէվրուզեան :

ՔԱՆԱԽԱՆ ԷՄԻՐՈՒՄ

Զմիռնիա , 13 Նոյեմբեր :

Քոզան տաղի ապստամբաց վերայ յուղարկուած զօ . րաբանակին հրամանատար Տէրփիշ փաշան և նոյն զոր . ծայն համար կայսերական գործակալ կարգեալ վսեմա . շուք Զէվալտ Էֆէնտին անցեալները թաղիի կոշուած օսմանեան փնկկաթով հասան Խզվի և շարունակեցին իրենց ճանապարհորդութիւնը Կոստանուպոլիս . եր . թաւ : Քոզան տաղի ապստամբները , ինչպէս յայտ . նի է , իրենց կատարեալ հնազանդութիւնը յայտնելով Բարձրագոյն Կրտս , յիշեալ զլիաւոր գործակալաց պաշտօնը յաջողութեամբ , այսինքն առանց արիւնահե . զութեան վերջացա :

— Նահանգիս նոր համարակալ (մուհապէտ) մեծա . շուք Նազիֆ . Պէյը , որուն համար շատ զովութիւններ կը ընկնէ , անցեալ շաբթու հասա Խզվի , և անմիջապէս սկսա իւր քարձր պաշտօնը 'ի գործ դնել :

— Երազդոյն նախընթաց թուովը՝ քաղաքիս ազգային Ուսումնական խորհրդոյն և Տնտեսական խորհրդոյն կաղ . մութիւնը ծանուցինք : Այլ մ կը ընկնէ թէ Ուսումնա . կան խորհրդոյն անդամներէն մեծարգոյ տեսաք Նու . պարեան Յօհաննէս աղան և Մաղուտոֆ Յօհաննէս ա . ղան իրենց հրամարակալը տուած են :

— Անցեալ շաբթու աղետալի դիպուած մը պատահե . ցաւ , որուն զգրալուար 3—4 անձնք զոհ եղան : Քաղաքիս կարիշին մօտ եղած մետաքս մանկու գոր . ծառան կաթման յանկարծ աշպին կերպիւ ճայթկով , քովը գտնուող 3—4 անձնքը շարաշար ալքեյան և . ուացեալ ցուրէն և մէկ երկու օրէն մեռան :

— Յարդոյ քիւր Արիֆի Ֆիլիպովիչ , որ յաղարիս աւստրիացի բնակչաց շատ օգտակար ծառայութիւն եր . մատուցած է , բարձրագոյն հրամանաւ Իզմիրի Ատա . րիոյ ընդհանուր հիւպատոսարանին Երիտրոք թարգման անուանեցա :

— Անցեալ Հոկտեմբերի 30ին կէս դիշերուան մօտ ա . հագին գետնաշարժ սրտառնեցաւ Քիտս կղզւոյն մէջ , որուն բնակիչները ահազողի մէջ մնալով , ահապարկեցին դաշտերը մտիչիլ : Քիտաշարժը շատ անգամ կրկ . նուցեաւ և քանի մը օր շարունակեց . բայց բարիբաղդա . բար կրուի թէ պատահած վնասները ծանր չեն :

— Արհաստատեն թէ Եգիպտոսի բարձրապատիւ փո . խորքոյն 200 փարիզի աներ շինել պիտի սայ 'ի Կոս . տանդուստոլիս 'ի բնափութի ն աղբարաց , որոնք Օղոս . տոսի 25ին պատահած հրդէհին մեծ վնասներ կրեցին : Այս շինուելու տներուն փողին անունը Խարաֆիլի պիտի կոչուի , կըսեն :

— Եգիպտոսի բարձրապատիւ Փախարդոյն՝ Պէյքօրի մէջ ունեցած իւր հոյակապ սրաւտը 'օգոստոսիս Սու . թանին բնակեց :

ԵՌԵՎԱՆԻ ԿԱՆ

Շաբթուս առջի օրերը բամպակը քելմը թուէր . սակայն հինգշաբթիէն սկսեալ մինչև յայսօր 1500 հակի չափ վաճառուեցաւ և դինները բարձրացան : Կերէի թէ Լոնտոնէն ու Եւրոպայի միւս վաճառա . շահ քաղաքներէն հետադրական յաջող լուրերը ըն . դունեցան քաղաքիս զանազան վաճառականները . քանզի ոչ միայն Անգլիոյ համար՝ այլև Գաղղիոյ ու Գերմանիոյ համար շատ բամպակ ծախուեցաւ հե . տեւալ գիներով , հին Բրքաղա՝ 760—820 , նոր հունձիւր՝ 870—900 , Գլասպա , Պայընտը և Ես . տէմիշ նոր հունձի ապրանք՝ 900—910 . Սոպուճան 910էն մինչև 930 : Ատանայի ապրանքը՝ 780—845 , Լոպյոմ պարտաստ բամպակ միայն 2800 հակ կայ , որոց մեծագոյն մասը հին հունձէն է :

Աֆիոնին գինը իջա : Անցեալ շաբթու չէքին մինչև 118 զուրուշի ծախուեցաւ , և այսօր 112էն կամ 113էն աւելի չընկնէ :

Փալամուտը դիւրավաճառ է . այս շաբթու 40,000 կենդինարի չափ վաճառեցաւ 'ի գին 83—125 զու . րուշի ըստ տեսակին :

Տորոնը (Բեքթաշ) այնքան չուղուիւր . այսու ա . մենայնիւ այս շաբթու 1200 հակի չափ վաճառեցաւ 220—252 1/2 զուրուշի կենդինարը ըստ տեսակին :

40 չուլալ Նէհրի վաճառեցաւ : Հին ապրանքը՝ 13 1/2 զուրուշի օխան , և նորը՝ 16 զուրուշի :

Տորենին գինը՝ ըստ տեսակին 28—34 զուրուշի . քիլէն : Գովու կըլմանէ բաւական ապրանք կու . գայ . իսկ Անատոլի կողմէն՝ միայն Ուշաքի նա . հանքը կը յաւաքակէ :

ԾԱՆՈՑՈՒՄ

Հրապարակական աճուրդով (մեղաքը) Դեկտեմ . բերի 8—20ին կեսօրէն մէկ ժամ առաջ պիտի ծախուի անցարժ ստացուածք մի , որ Սինանօղլու խանին ծո . վեգերեայ կողմին ծայրը կը գտնուի եւ բաղկացեալ է մէկ տունէ եւ քանի մի մուղագաների :

Ով որ կուզէ աւելի տեղեկութիւններ ստանալ , կրնայ տեսնուիլ մօսի . Միշի Պրամիօրիին հետ :

ՀԻՒԱՆԳԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԱՐ

ԴԵՂԱՏԱՏՔ ՀՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

ԶԱՆՅԻՆ ՀԻՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆՔ

Մարդոյս ջղպին դրութեան (Բեքթ) շատ յոգնած ըլլալը ստակալ ախտ մըն է և ջղպրուն ամենափոքրիկ շարժումը կամ զըր . դըւութիւնը վշտով է յղծ . վսեմ գի ուր գտնուէ է անոր դե . ղը : Միակ դեղը այս է . քիշ խմ գինի , գալեջուր , և ողե . լից ըմպելիք . և աւելի աղէկ կըլլայ որ բուրդովին հեռանա ա . նոնցմէ , և ամենին չխմու . նմանապէս խաճիկ մի խմը , և անոր տեղ թեթեւ թեթու (չոյ) դոհ եղիւր : Կարելի եղածին չափ մա . քուր օդ ծծէ , ամեն գիշեր իմ դեղահատերէս երեք կամ չորս հատ կըլլէ : շատ միւս կեր և հանձնուքէ (աւշ) հեռի կեցիւր : Եթէ այս օգտակար կանոնները ճշգրութեամբ 'ի գործ դնելու ըլլաւ , միտը շուտով պիտի հանգստանայ , մարմնը առողջ պիտի ըլլայ և պիտի մոռնաս թէ ջղաց շարժումն ունեցար :

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՔ ԼԵՐԿԱՄԱՆՏ

Այս գործարանաց վերաբերեալ ամեն հիւանդութեանց մէջ , թէ կողմանը չափէն աւելի ջրակից կըլլան կամ քաւական շին ըլ . ւար , թէ քարը կամ աղաղ կըլլան Երեկամանց կը հանին կամ թէ ա . նոնց մէջ ցաւեր կը գոցանան մէջքին համապատասխանած մասը : Այս ամեն հիւանդութեանց ժամանակը պէտք է Հող օտէի դեղահատե . րը անուր տուեալ հրահանգաց համաձայն և անոր սպեղանիովը շո . փէլ Երեկամանց վարի կողմը անկողին մոնելու ժամանակը : Այս գործարան ամիջական օգնութիւն մի պիտի մատուցանէ , այնինչ ու . ըրէլ դեղերը զուր տեղը գործածուած պիտի ըլլան :

ՍՏԱՌՈՒԹԻՒՆ ԼԵՐԿԱՄԱՆՏ

Որ և է դեղ մի չկողմար ստամոքսի գորութիւնը նորոգել և աղէկցնել գոյն շուտով : Ինչպէս այս դեղահատերը , որոնք անարար . խանութներէ կամ վատթար կերակուրէ պատճառաւ բուր թըթա . ուութիւնը կը վսեմ և կը հասնին 'ի լեւորն (հոս հէյեր) , ո . րուն գործողութիւնը կը կարգաւորեն . ջղպրուն սաստիկ ձգտման (հոս) դեպքերու մէջ արանէլի ներդրութիւն մի ունի և լեւորի . ու ստամոքսի ամեն անկարգութիւնները միշտ կը բժշկէ :

ԲՈՐԲՈՑՈՒՄ ԹՈՒՆԱՆԱՅՏ (ԴԵՂԱՏՔ) ՀԱՅ ԵՒ ՀԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Հնաւուրթեան վերաբերեալ գործարանաց հիւանդութիւնը ամեն ախտն աւելի յաճախ կը պատահի և երբեմն աւելի վտան . ցաւոր է : Անոց գործողութեանց անկարգ ընթացքին առաջին նը . շաները կըսան միշտ կարգաւորուել Հող օտէի հաշակաւոր դեղա . հատից միջոցա : Ասոնք շուտով կը դարմանեն արեան ուր և է աւ . ժամանակաց անշարժութիւնը , կը թեթեւցնեն խցում շնչաւորակե . րը , կը բարեխառնեն շնչաւուրթեան սաստիկ արագութիւնը և կա . րողութիւն կուտան շնչաւորթի ու թորերուն դիւրութեամբ ու կա . նոնաւորապէս գործելու : Այս դեղահատերը՝ իրենց մարդոգական գոր . րութեամբ կը սրեն արիւնը ամեն աղբարձութիւններէ , և այս եղանակաւ կը զօրացնեն զգրութիւնը (Բեքթ) ընդէմ ծիւրա . կան ախտի , շնչաւորթութեան , և ուրիշ թորային տկարութեանց :

ՏԱՐԱՐՏԵԱԼ ՄԵՐԿԱՆՏԻՆ ԲԱՐԿԱՄԱՆՏԻՆ

Տկարութեան , թուրութեան և ջղացաւութեան դեպքերու մէջ , որոնք ուր և է բնական կամ գերբնական չափազանցում ենէ յա . ուշ եկած են , այս դեղահատից այլայլել և նորոգել ներդրութե . անքան մեծապէս օգտակար է . քանզի մարտողութիւնը կը վերահաս . տատէ , մարմնին ամեն հիւանդութեան վրայ կը կանոնաւորէ , ջղային գր . րութիւնը կը զօրացնէ , հիւանդին միտը կը յարգարէ և վերջա . պէս առողջութիւնը ձեռք կը բերէ :

Հող օտէի դեղահատերը ամեն օգտակար դեղերն են հե . տեւալ հիւանդութեանց համար : Հնչարդելութիւն , Յօղալուրթութիւն , Թորացաւութիւն , Մախալիս ախտ , Տեսաւստութիւն , Յաւր որովայնի , Խիթ (աւշ) , Զարդուրթութիւն , Միկարդելութիւն , Հարդուրթի , Լանարդութիւն , Բորբորութիւն , Ծիւրական ախտ , Գալուէն , Ախտ ընդերաց , Թանշ (Բեքթ) , Բարախիւն սրտի , Անկանոնութիւնը կա . խոյլ պարանոցի , Բար կամ խիճ միջա . նանց , Վերնոտութիւն , Նոցի , Մորթային հիւանդա . ւերդի հիւանդութիւնը Գլխացաւութիւն , Թիւնք , Փողպատ , Ափրոդիտեան ախտ , Խցողութիւն :

Այս դեղահատերը , որ կը շինուի Հող օտէի բժշկին անձա . կան վերատեսչութեամբ , կը վաճառեն իւր գործարանը 'ի Լոն . տոն , Սիթերտ կուտած թաղը թիւ 244 , 'ի գին 1 և 1 1/2 զուլէ . նի , 2 1/4 և 3 1/2 զուլէի տուիւր , ըստ մեծութեան տիպի :

Գիտել արժան է որ տպեալ հրահանգներ կան ամեն լեզուով , որոցմէ մէկ հատ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփին մէջ 'ի տեղե . կութիւն հիւանդաց , ամեն պարագայից մը :

Խմբագիր—տէր լրագրոյս ,

Գլխաւոր . Պաշտպան :

Ի ՏԳՍԱՐԱՆԻ ԱՐԴԱՆԱՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ